

ASKØY KOMMUNE

KOMMUNEHELSE TJENESTEN

Postboks 323, 5323 Kleppestø

Tlf. 56 15 80 00 - Faks 56 18 82 31

RÅD OM SYKE BARN I BARNEHAGE

Folkehelseinstituttet gir råd vedrørende *Barnehager og smittevern* i kapittel 10 i *Smittevernboka*. Dette er grunnlaget for smittevernlegens anbefalinger og råd til ansatte i barnehagene på Askøy.

I utgangspunktet er det alltid barnet sin allmenntilstand som avgjør om barnet kan gå i barnehage eller bør være hjemme. I tillegg kommer spørsmålet om barnet bør være hjemme for å unngå smittespredning til andre.

Vurdering av barnets allmenntilstand vil alltid måtte baseres på foreldrenes skjønn. Som hovedregel bør barnet være friskt nok til å kunne delta i normale aktiviteter i barnehagen, og barnet bør være feberfritt.

Undersøkelser viser at barn i barnehage under 2 år får smittsomme sykdommer dobbelt så hyppig som hjemmeværende barn. Risikoen øker med størrelsen på barnegruppen. Smittespredning i barnehager skjer hovedsakelig gjennom direkte og indirekte kontaktsmitte, og sannsynligvis mindre grad ved dråpesmitte. Til en viss grad er smittespredning uunngåelig på grunn av barns generelle adferd.

For å forebygge spredning av smittsomme sykdommer er gode rutiner med håndvask for barn og ansatte nødvendig, spesielt etter toalettbesøk og før måltider. Bruk av sprit til hånddesinfeksjon vil være et viktig smitteverntiltak. Regelmessig rengjøring av felleleker og stellematter minimum en gang per måned. Forsvarlig behandling av blodsøl er også viktig, bruke hansker og ha det blodtilsølte i lukket pose, rengjøring med klorin.

Allmenntilstand

- Aktivitetsnivå?
- Leker barnet eller ligger det slapt på sofaen?
- Tar barnet til seg væske og næring?
- Er barnet interessert i omgivelsene eller ser det "tomt" ut i luften?
- Feber?

Kontaktsmitte

- Direkte – fysisk kontakt
- Indirekte – smitte via forurenset mellomledd f eks hender, håndklær
- Fekal-oral smitte – smittestoff fra avføring kommer i kontakt med munn

ASKØY KOMMUNE

KOMMUNEHELSEJENESTEN

Postboks 323, 5323 Kleppestø

Tlf. 56 15 80 00 - Faks 56 18 82 31

Blodsmitte

- Via forurenset skarp gjenstand som trenger gjennom huden
- Ved sår på hendene, skal man ikke jobbe med mat. Må man jobbe med mat skal en dekke såret med plaster og bruke hansker.

Dråpesmitte

- Smittestoff i form av ”store” dråper som kommer i kontakt med øyne, nese eller munn
- Hoste, nysing, snakking, oppkast.....
- Spres ca 1 meter fra smitekilden

Diaresykdom

- Gjentatte suppetynne, rennende avføringer
- Redusert allmenntilstand

Ring 113 / 56 14 14 00

- Akutt forverring allmenntilstand
- Kraftig allergisk reaksjon
- Astmaanfall
- Bevisstløst barn

Fastlegen

- Barnehagen bør råde foreldrene til å ha fastlege til barnet i kommunen, slik at man ved sykdom/skader har et lett tilgjengelig legekantor.
- Sykdommer eller skader som ikke trenger øyeblikkelig hjelp **skal** til fastlege.

Fellesinformasjon

- Ved oppslag om sykdom i barnehage bør dette diskuteres med helsesøster / Smittevernkontoret, dette for å kvalitetssikre.
- Helsesøster konfererer med lege ved tvil.
- Ved reell smittefare vil smittevernlegen avgjøre videre tiltak.

Hygiene

- Alltid vaske hendene med såpe og vann etter toalettbesøk og før måltider.

ASKØY KOMMUNE

KOMMUNEHELSEJENESTEN

Postboks 323, 5323 Kleppestø

Tlf. 56 15 80 00 – Faks 56 18 82 31

- Ansatte bør bruke hånddesinfeksjonsmiddel etter bleieskift, før matlaging og etter at de har tørket snørr.
- Vedrørende mathygiene skal man følge råd fra det lokale mattilsynet.

Smitteforebyggende tiltak ved flere registrerte tilfeller av diare, oppkast eller luftveisinfeksjoner

- Bruk av hånddesinfeksjonsmiddel, særlig ansatte, men gjerne barna også.
- Innskjerping av håndhygiene for barn og ansatte, spesielt ved toalettassistanse, bleieskift og matlaging – engangshansker.
- Vurdere å ”isolere” den avdelingen som har smitte; at disse ikke bruker fellesarealer i en periode for å hindre smittespredning.
- Bruk av engangshåndklær og – kluter.
- Ekstra rengjøring av leker og kontaktpunkter, samt toaletter, håndtak, håndvasker og stellebord.
- Ta bort enkelte leker som er vanskelig å rengjøre.
- Vaske leker daglig. For eksempel steames på ettermiddag, tørkes over natten.
- Ved måltider unngå servering fra felles fat.
- Bruk av hånddesinfeksjonsmiddel etter hver nese som blir tørket for snørr

Generelle skader

1. **Kutt:** små kutt renses og plastres. Store eller sprikende kutt dekkes til og fastlege kontaktes. Ved meget kraftig blødning kan legevakt kontaktes.
2. **Sår/ skrubbsår / kuler/ blåmerker:** sårene renses med rennende vann evt pyrisept, plaster. Ved svært skitne sår bør rensingen være grundig og kontakt med foreldrene vurderes. Kuler/ blåmerker kjøles ned.
3. **Brudd:** ved åpne brudd (bein synlig gjennom huden) kontaktes legevakten. Ved feilstilling eller at barnet ikke vil bruke kroppsdelen skal barnet til fastlegen.
4. **Hjernerystelse:** opptrer ved slag/ støt mot hodet. Hvis barnet skriker med en gang, bør foreldrene kontaktes og evt kontakte fastlegen. Hvis barnet ikke skriker med en gang, er bevisstløs eller meget søvnnig/ faller vekk, skal legevakten kontaktes.

ASKØY KOMMUNE

KOMMUNEHELSETJENESTEN

Postboks 323, 5323 Kleppestø

Tlf. 56 15 80 00 - Faks 56 18 82 31

5. **Tannskader:** barna har melketenner. Utslåtte eller løse tenner er som oftest ikke noe problem. Foreldrene bør kontakte tannlege for sjekk. Skader på permanente tenner som tannbrudd, løs/ luksert tann og utslått tann er skader som skal til øyeblikkelig tannlegebehandling. Utslått tann bør hvis mulig settes på plass igjen evt oppbevares fuktig/ i melk under transporten.
6. **Brannskader:** kjøle ned med lunkent vann i minst 30. minutter. Ikke stikke hull på blemmer. Dekke til med bandasje eller plaster. Ved større skader eller skader på hender / ansikt skal fastlegen kontaktes.
7. **Bitt:** ved perforert hud skal såret rengjøres med pyrisept eller lignende. De fleste barna er vaksinert mot stivkrampe. Ved dyrebitt bør fastlege kontaktes pga infeksjonsfaren. Ved hoggormbitt skal barnet holdes i ro, bæres. Det skal ikke klemmes, skjæres eller suges på bittstedet. Man skal kontakte legevaktsentral evt 113.
8. **Øyeskader:** får barnet kjemikalier på øyet, skyll straks med lunkent, rennende vann i minst 10 minutter, deretter kontakt fastlegen. Ved fremmedlegeme skal det også skylles. Ved fortsatt smerter kontakt fastlegen. Ved slag på øyet kontakt fastlege.
9. **Fremmedlegemer øre, nese, hals:** løstsittende fremmedlegemer fjernes. Ved problem kontaktes fastlegen.
10. **Klemskade:** kjøle ned, heve kroppsdelen, evt bandasje.
11. **Neseblødning:** barnet bør ha hodet lett foroverbøyd, klemme over nesen evt kjøle ned med kald klut over nesen eller suge på isbit. Ved feilstilling på nesen bør fastlegen kontaktes.

ASKØY KOMMUNE

KOMMUNEHELSEJENESTEN

Postboks 323, 5323 Kleppestø

Tlf. 56 15 80 00 - Faks 56 18 82 31

Smittsomme sykdommer

Med vår meget gode vaksinasjonsdekning er det ikke nødvendig å ta spesielle hensyn i henhold til smittevernet når det gjelder meslinger, kusma og røde hunder, da dette er meget sjeldne sykdommer i Norge i dag. Det er viktig at de ansatte i barnehagen er vaksinert for røde hunder for sin egen del.

Her følger en liste over de forskjellige aktuelle smittsomme sykdommene med råd for å forebygge videre smittespredning.

1. Amøbeinfeksjon

Kan gå i barnehage etter igangsatt behandling og 2 døgn etter symptomfrihet. Kontrollprøve ikke nødvendig.

2. Brennkopper (impetigo)

Kan gå i barnehage dagen etter at behandlingen er igangsatt og hudlesjonene er under kontroll. Det må ikke være fare for at smitteførende sårsekret kan påføres andre barnehagebarn direkte eller indirekte gjennom kontaktpunkter. Ved få og små sår vil dette kunne ivaretas gjennom god tildekking, men ved mer utbredte sår vil det være nødvendig at sårene er tørre og i god tilheling.

3. Bronkitt

Allmenntilstanden avgjør, ingen restriksjoner.

4. Campylobacterinfeksjon (diareesykdom)

Kan gå i barnehage 2 døgn etter symptomfrihet, kontrollprøve ikke nødvendig.

5. Diaré med eller uten brekninger

Kan vende tilbake til barnehagen 2 døgn etter symptomfrihet. Dette gjelder også bleiebarn. Det er foreldrene som avgjør om barnet har en unormal diarétilstand.

6. E. Coli enteritt (diareesykdom)

Eget regime alt etter type infeksjon. Fra 3 til 5 negative kontrollprøver med 1 døgn mellomrom før barnet kan vende tilbake i barnehagen.

7. Erythema infectiosum (5. barnesykdom)

Kan gå i barnehagen ved god allmenntilstand uavhengig av utslett.

ASKØY KOMMUNE

KOMMUNEHELSE TJENESTEN

Postboks 323, 5323 Kleppestø

Tlf. 56 15 80 00 - Faks 56 18 82 31

8. **Exanthema subitum** (4. barnesykdom)

Kan gå i barnehage ved god allmenntilstand uavhengig av utslett.

9. **Flått** Fjerning av flått

Flått som har festet seg på huden må fjernes så raskt som mulig for å redusere risikoen for sykdomssmitte. Bruk fingrene, en pinsett eller en flåttfjerner som du kjøper på apoteket. Ta tak i flåttens helt ned ved huden og dra den rett ut. Det har liten betydning om deler av flåttens biteredskaper blir sittende igjen i huden. Man kan godt legge på litt antibiotikaholdig sår salve på bittstedet. Gamle råd som at man skal smøre inn flåttens med oljer, fett, smør, vaselin, sprit, stearin og lignende for å få den til å slippe taket er ikke å anbefale da dette kan forsinke fjerningen av flåttens, med større risiko for sykdomssmitte som resultat.

10. **Forkjølelse**

Allmenntilstanden avgjør, ingen restriksjoner.

11. **Fotsopp**

Ingen restriksjoner.

12. **Giardiasis** (diareesykdom)

Kan gå i barnehage etter igangsatt behandling og 2 døgn etter symptomfrihet. Kontrollprøve ikke nødvendig.

13. **Halsbetennelse**

Kan gå i barnehage etter at det har fått full penicillindose i minst ett døgn ved bekreftet Gr.A streptokokker (GAS). Ved andre halsinfeksjoner ingen restriksjoner, allmenntilstanden avgjør.

14. **Hepatitt A**

Kan gå i barnehage 1 uke etter debut av gulsott og/eller andre symptomer. Vaksinasjon av andre barn og ansatte (gammaglobulin) kan være aktuelt.

15. **Hepatitt B**

Ved alder under 3 år skal de andre barna i avdelingen og de ansatte tilbys hepatitt B-vaksinasjon, kostnader dekket av henholdsvis Folketrygden og arbeidsgiver. Informasjon til foreldre og ansatte.

Ved fylte 3 år skal relevant personale orienteres om situasjonen slik at forholdsregler og nødvendige tiltak kan iverksettes hvis en smittefarlig

ASKØY KOMMUNE

KOMMUNEHELSEJENESTEN
Postboks 323, 5323 Kleppestø
Tlf. 56 15 80 00 - Faks 56 18 82 31

situasjon skulle oppstå. Ikke tilbud om vaksinasjon. Ikke informasjon til andre foreldre. Smittevernlegen skal være involvert i tiltak.

16. Hepatitt C

Ingen restriksjoner. Det forutsettes at barnehagen har generell god beredskap mot blodsøl og skader.

17. Hjernehinnebetennelse

Ved et tilfelle i barnehagen har smittevernlegen ansvar for at det blir gitt informasjon og de nødvendige smitteverntiltak blir gjennomført. Barnet kan vende tilbake i barnehagen når sykdommen er over.

18. Hodelus

Hvis det oppdages hodelus hos barn i barnehagen er det ikke nødvendig å sende barnet hjem. Kan gå i barnehage etter å ha begynt på lusekur så raskt som mulig.

19. Hånd-fot-munnsyke

Kan gå i barnehage ved god allmenntilstand uavhengig av utslett.

20. Kikhoste (pertussis)

Kan gå i barnehage 5 dager etter igangsatt antibiotikabehandling hvis det er tidlig i sykdomsforløpet. Senere i sykdomsforløpet er smittsomheten betydelig mindre og barnet kan gå i barnehage dagen etter igangsatt behandling.

21. Kuma

Uvaksinert barn med sikker diagnose kan gå i barnehagen 9 dager etter hevelse. Dersom alle barn i barnehagen er MMR-vaksinerte avgjør allmenntilstanden.

22. Lungebetennelse

Allmenntilstanden avgjør, ingen restriksjoner.

23. Mark/ormesykdommer

Kan gå i barnehagen etter igangsatt behandling.

ASKØY KOMMUNE

KOMMUNEHELSEJENESTEN

Postboks 323, 5323 Kleppestø

Tlf. 56 15 80 00 - Faks 56 18 82 31

24. Meslinger

Barn med sikker diagnose kan gå i barnehage 4 dager etter utbrudd av utslett. Andre uvaksinerte barn ned til 9 mndrs alder i barnehagen bør vaksineres. Dersom alle barna i barnehagen er vaksinerte med MMR-vaksinen avgjør allmenntilstanden.

25. Mollusker

Ingen restriksjoner.

26. Ringorm

Kan gå i barnehage dagen etter at behandling er igangsatt.

27. Røde hunder

Barn med sikker diagnose kan gå i barnehage 1 uke etter utbrudd av utslett. Hvis barnet er vaksinert er det ikke er røde hunder! Dersom alle barna i barnehagen er MMR-vaksinerte er det allmenntilstanden som avgjør.

28. Salmonellainfeksjon (diareesykdom)

Kan gå i barnehage 2 døgn etter symptomfrihet. Kontrollprøve vanligvis ikke nødvendig. Bleiebarn bør ha 1 negativ kontrollprøve.

29. Shigellainfeksjon (diareesykdom)

Kan gå i barnehagen ved symptomfrihet og 3 negative kontrollprøver med 1 døgn mellomrom. Ved *S. dysenteriae* kreves 5 negative kontrollprøver.

30. Skabb

Kan gå i barnehage dagen etter at behandling er igangsatt.

31. Skarlagensfeber

Kan gå i barnehage når det har fått full penicillindose i minst ett døgn.

32. Solforbrenning

Skal forebygges med solkrem, faktor 15 på utsatte steder og lette klær. Solskjerming av ansikt med hatt.

Ved solforbrenning kan det benyttes BurnShield spray (fåes reseptfritt på apotek).

33. Tyfoid-/paratyfoidfeber (diareesykdom og alvorlig salmonellainfeksjon)

ASKØY KOMMUNE

KOMMUNEHELSE TJENESTEN

Postboks 323, 5323 Kleppestø

Tlf. 56 15 80 00 - Faks 56 18 82 31

Kan gå i barnehage ved symptomfrihet og 5 negative kontrollprøver med 1 døgns mellomrom.

34. Urinveisinfeksjoner

Allmenntilstanden avgjør, ingen restriksjoner.

35. Vannkopper (varicella)

Kan gå i barnehage når utslettet har begynt å tørke inn.

36. Vorter

Ingen restriksjoner.

37. Ørebetennelse

Allmenntilstanden avgjør, ingen restriksjoner.

38. Øyekatarr

Dersom legen finner at det er en viral infeksjon som ikke trenger behandling, kan barnet gå som vanlig i barnehage. Dersom legen finner at det er indikasjon for behandling med antibakterielle øyedråper, kan barnet gå i barnehage dagen etter igangsatt behandling. Barnehagepersonell kan ikke forlange at alle barn med øyekatarr skal behandles med øyedråper/salve før de kan gå i barnehagen.

Det presiseres at dette er medisinske faglige råd til bruk i barnehagene.

Barnehagene bør ha et registreringssystem for å kunne fange opp og dokumentere om det er flere tilfeller på gang av en smittsom sykdom.

Ved flere tilfeller i barnehagen eller gjensmitte bør smittevernlegen kontaktes for videre råd og tiltak.

www.fhi.no Smittevernboka (smittevern 18)

ASKØY KOMMUNE

KOMMUNEHELSEJENESTEN

Postboks 323, 5323 Kleppestø

Tlf. 56 15 80 00 - Faks 56 18 82 31

TI HYGIENERÅD TIL BARNEHAGEN

1. Barn og voksne anbefales å vaske hendene når de ankommer barnehagen om morgenen.
2. Sørg for at alle ansatte og barna får opplæring i hvordan de vasker hendene riktig med såpe og vann.
3. Vask hendene alltid etter toalettbesøk og /eller bleieskift (voksne bør også bruke håndsprit).
4. Vask hendene før du skal spise eller tilberede mat (voksne bør også bruke håndsprit).
5. Oppbevar all mat/matpakker til barna på en tilfredsstillende måte; dvs. i kjøleskap med riktig temperatur, maks 4 grader.
6. Bruk engangshansker ved kontakt med avføring og blod.
7. Bruk såpedispensere og papirhåndklær ved alle håndvasker, og spritdispensere på personaltoaletter/kjøkken.
8. Oppstår tilfeller med diare, oppkast eller stort antall luftveisinfeksjoner, anbefales håndvask med sprit (antibac) også til barna.
9. Syke barn har det best hjemme, både av hensyn til seg selv og til omgivelsene!
10. Barna må vaske hendene når de kommer hjem, slik at de ikke smitter søsken.

Kilde: Helsepilotene.

Kristin Cotta Schønberg
Smittevernlege
Askøy kommune

Kleppestø, 05.07.2010, revisjon